

SAJTÓSZEMLE

(2025.08.13.)

NEB HÍREK

- [GYÓGYULHATNAK A TRAUMÁK](#)
- [KOSZORÚZÁS ÉS MÉCSESGYÚJTÁS A TOTALITÁRIUS DIKTATÚRÁK EURÓPAI EMLÉKNAPJA ALKALMÁBÓL](#)

HÍREK, TUDÓSÍTÁSOK, PUBLICISZTIKÁK, INTERJÚK

- [KIDERÜLT, MIÉRT HISZIK A ROMÁNOK, HOGY NICOLAE CEAUSESCU JÓ VEZETŐ VOLT](#)

ESEMÉNYEK, PROGRAMOK, ÉVFORDULÓK, KÖNYV -és FILMKRITIKÁK

- [AZ ELSŐ ÉS EGYETLEN, AKI MEGTÖRTE AZ ÁVÓSOK OMERTÁJÁT – A PÁRTÁLLAM BUKÁSA UTÁN IGYEKEZETT ELSZÁMOLNI A BŰNEIVEL FARKAS VLADIMIR](#)

NEB HÍREK

Gyógyulhatnak a traumák

REFORMATUS.HU - 2025.08.12. - SZERZŐ T. NÉMETH LÁSZLÓ

Mit jelentett hívő embernek lenni a Kádár-korszakban? Milyen árat kellett fizetni a hit megéléséért? És mit tanulhatunk mindebből ma, több mint hatvan évvel később? T. Németh László írása ezekre a kérdésekre keresi a választ, miközben bemutatja a Nemzeti Emlékezet Bizottsága gondozásában megjelent új tanulmánykötetet, az Életjelek – Egyházi kisközösségek a hosszú hatvanas években című művet.

A négy történész – Wirthné Diera Bernadett, Erdős Kristóf, Szuly Rita és Tabajdi Gábor – által írt kötet személyes sorsokon keresztül mutatja be, hogyan élték meg a hitüket azok, akikre a rendszer „gyanús elemként” tekintett. Egyetemekről kitiltott tehetségek, megfigyelt lelkészek, ifjúsági közösségek és bibliaórák szervezői állnak a középpontban. A szerzők nemcsak az elnyomás mechanizmusait tárják fel, hanem az ellenállás csendes formáit is, amelyek megőrizték a hitet és közösséget a legsötétebb időkben is.

A cikkben felidézett történetek – például a geológus Viczián István esete vagy Gyökössy Endre újpesti szolgálata – nem nosztalgikus emlékezések. Sokkal inkább figyelmeztetések és tanúságtételek: a szabadság nem magától értetődő, és a hit nem csupán magánügy, hanem bátor, közösségi felelősség is.

A tanulmánykötet nemcsak a szakemberek, hanem a fiatalabb generációk számára is hidat épít a múlthoz. A szerzők célja, hogy a mostani olvasók párbeszédet kezdeményezzenek nagyszüleikkel, és így gyógyuljanak a kimondatlan, elhallgatott traumák.

T. Németh László írása méltó keretbe helyezi ezt a munkát: történelmet és emlékezetet kapcsol össze, rámutatva arra, hogy a hűség, az állhatatosság és a közösség megtartó ereje ma is aktuális üzenet.

Az Életjelek című kötet elérhető a Nemzeti Emlékezet Bizottsága kiadványai között.

A teljes írás a Reformatusoklapja.hu oldalon található.

Örömmel látjuk honlapunkon, ahol számos cikkünk díjmentesen is elérhető – ez a tartalom előfizetéssel olvasható teljes terjedelmében.

<https://reformatus.hu/kozelet/kozelet-cikkek/gyogyulhatnak-a-traumak/>

Kulcsszavak:

#online #nyomtatott

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

Koszorúzás és mécsesgyűjtás a Totalitárius diktatúrák európai emléknapja alkalmából

NEB FACEBOOK - 2025.08.13.

A Gulágokban Elpusztultak Emlékének Megörökítésére Alapítvány és a Fidelitas tisztelettel meghívja Önöket A totalitárius diktatúrák áldozatainak európai emléknapja alkalmából rendezendő koszorúzásra és mécsesgyűjtásra.

Helyszín: Gulág Emlékmű (1055, Budapest, Honvéd tér)

Időpont: 2025. augusztus 22. (péntek) 18.00

Emlékező beszédet mond: Dergán Ádám általános főigazgató-helyettes, Nemzeti Emlékezet Bizottsága

<https://www.facebook.com/events/1021156529936262/>

Kulcsszavak:

#online

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

HÍREK, TUDÓSÍTÁSOK, PUBLICISZTIKÁK, INTERJÚK

Kiderült, miért hiszik a románok, hogy Nicolae Ceausescu jó vezető volt

INDEX.HU – 2025.08.12. - SZERZŐ DÓZSA GERGŐ GYÖRGY

Sokáig hitték a románok, hogy Ceausescu zseniális vezető volt, aki tiszteletet vívott ki országának a világban – ám a történészek most leleplezték ezeket a mítoszokat. Kiderült: a kommunista diktátor csak egy manipulált bábfigura volt, akit a nyugati hatalmak használtak fel saját céljaikra, miközben Románia soha nem volt igazán szuverén. A korrupció pedig nem volt kevesebb, hanem strukturálisan jelen volt minden társadalmi szinten. Egy friss közvélemény-kutatás szerint a románok 55,8 százaléka viszont ma is úgy gondolja, hogy a kommunizmus jobb volt – de a szakértők szerint ez csupán idealizált nosztalgia, amely semmit sem ér a történelmi tényekkel szemben.

Harminchat év telt el azóta, hogy Romániában véres forradalom indult Nicolae Ceausescu diktatúrája ellen. Paradox módon azonban bukása után egyre népszerűbb a gondolat, hogy a kommunizmusban jobb volt. Egy 2024 júliusában publikált közvélemény-kutatás szerint a románok több mint fele úgy véli, hogy a kommunista rendszer inkább jó dolgot jelentett Románia számára – írta a Digi24 cikksorozatának záró részében.

A nosztalgia egyik leggyakoribb érve, hogy Ceausescu jó vezető volt, amit olyan indoklással támasztanak alá, mint hogy kisebb volt a korrupció, az országot tisztelték külpolitikai téren, valamint hogy Románia kizárólag saját érdekében cselekedett.

Élő korrupció: strukturális probléma

Cosmin Popa történész ezzel szemben egyértelműen cáfolta a kisebb korrupció mítoszt: szerinte az strukturális volt a kommunizmusban, mely behatolt a társadalom minden szelétébe, és minden területen kivétel nélkül alkalmazták. Az állam élén kezdődött és a társadalom alapjainál ért véget, ahol bárki átválthatja szakmai erőforrásait és tudását hiánycikkekre és szolgáltatásokra.

Ehhez a véleményhez csatlakozott Madalin Hodor, aki még kategorikusabban jelentette ki, hogy „a kommunizmus a korrupció rendszere volt. Minden ember

kenőpénzt fogadott el, mert mindenki megpróbált boldogulni. Nem lehetett orvoshoz menni, hogy ne adtál volna valamit. A feketepiac működött egyedül”.

Csak a párt szolgálatában hatékony állami intézmények

A történészek szerint az állami intézmények hatékonysága is csak látszat volt, Cosmin Popa megjegyezte, hogy a hatékonyság is romlott, mert egyszerűen nem azt célozták meg, hogy az állampolgárok szolgálatában álljanak. A kommunizmusban az intézmények az állam és a párt szolgálatában álltak, majd a diktátoréban.

Madalin Hodor ismét erősebben fogalmazott, szerinte az állami intézmények csak a párt utasításait és irányelveit hajtották végre. Nem léteztek olyan intézmények, mint ma. Románia egyetlen intézménye Nicolae Ceausescu volt.

Külpolitikai „siker”: látszat és manipuláció

Románia külpolitikáját két részre lehet bontani, az első időszakban, 1965 és 1973 között volt egyfajta emancipáció a külpolitikában, de ez nagyon korlátozott. Ceausescu nem hasonlított teljesen a többi kommunista vezetőre. A britek Romániában egy különleges esetet láttak, amelyet bátorítani kellene – közölte Emil Hurezeanu volt külügyminiszter.

Ebben az évben 1969-ben következett be a fordulópont, amikor Richard Nixon amerikai elnök Bukarestbe látogatott, de Jimmy Carter is szívélyesen fogadta négy évvel később a román elnököt a Fehér Házban. Azonban ez csak taktikának tekinthető: engedményeket tettek Ceausescu rendszerének, hogy elszakítsák a szovjetektől.

A helyzet drámaian változott a nyolcvanas években, melyről Hurezeanu azt mondta, hogy a román elnök belpolitikája sem hasonlított a többi kommunista vezetőére. „A román boltok kiürültek, a lakásokban hideg volt, irodalom nem létezett, a határok pedig zárva tartottak.” Emiatt az Egyesült Államok megvonta Romániától a korábbi kedvezményeket, ezzel az ország pedig borzasztó elszigeteltségbe került.

(...)

<https://index.hu/kulfold/2025/08/12/romania-nicolae-ceaucescu-felmeres-tortenesz-kommunizmus-kulpolitika/>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)

ESEMÉNYEK, PROGRAMOK, ÉVFORDULÓK, KÖNYV -és FILMKRITIKÁK

Az első és egyetlen, aki megtörte az ávósok omertáját – a pártállam bukása után igyekezett elszámolni a bűneivel Farkas Vladimir

HVG.HU - 2025.08.12. - SZERZŐ RÉVÉSZ SÁNDOR

Száz évvel ezelőtt, 1925. augusztus 12-én született Farkas Vladimir, aki a Rákosi-korszak rettegett államvédelmi hatóságának tagjai közül egyetlenként gyakorolt bűnbánatot a nyilvánosság előtt, a nyilvánosságot keresve. A túlélő prominens ávósok közül alighanem ő járt a legrosszabbul. Harmincas évei közepén túl volt már minden. Az apátlan-anyátlan gyerekkori nyomorúságon, az emigráción, a rettenetes bűnökkel terhelt ávós karrieren, a börtönön. Élete nagyobb részén a múltja uralkodott.

Lőwy Janka kassai cselédlány lányanyaként szülte meg 1904-ben Hermann fiát, aki Lőwyből Farkas, Hermannból pedig Mihály lett, amikor 1945-ben az emigrációból Magyarországra érkezett.

(...)

1945 nyarán a Lőwyből Farkassá lett ifjú számára a Magyarországra érkezés nem volt hazatérés, hiszen soha nem élt Magyarországon. Idegenből idegenbe érkezett. Oroszul anyanyelvi szinten beszélt, a magyar tudása viszont megkopott. Helyismerete nem volt, rádiós szaktudása részleges és csak speciális feladatokra alkalmazható. A kapcsolati tőkéje nagy értékű, de nagyon szűk körre korlátozódott. Apja az ország három-négy legnagyobb hatalmú vezetője közé tartozik, de a fia a hazatért moszkovitákon kívül nem ismer senkit.

(...)

Farkas Vladimírral kapcsolatos legismertebb, évtizedeken át, mind a mai napig élő, Aczél Tamás és Méray Tibor Tisztító vihar című könyvéből elterjedt tudomás, hogy ő volt, aki kegyetlenül megkínozta, megkínóztatta Kádár Jánost. A szájába vizelt, személyesen verte ki a fogait és tépte le a körmeit.

Ezt Kádár maga tagadta, az életrajzírója, Huszár Tibor sem tud róla. Farkas Vladimir, aki, mint láttuk, más esetben elismerte, hogy veretett, mindhalálig küzdött e vád ellen. 1988-ban levelet küldött Demszky Gábornak, az AB Kiadó vezetőjének, mert Faludy György ott megjelentetett Pokolbéli víg napjaim című könyvében is szerepeltek róla ilyen állítások. A levelét Demszky kérésére a Beszélő közölte.

Az viszont igaz, hogy ő volt a Kádár kihallgatására alakult csoport vezetője. Személyesen egy ízben hallgatta ki Kádárt. Ezt a kihallgatást teljes egészében magnóra vették, a magnófelvétel fennmaradt. Huszár Tibor ennek alapján ismerteti Kádár című életrajzában (I.k. 178-185.o.) ezt az eseményt. Lesújtó véleményt alkot Farkas Vladimir szerepléséről, de azt nem állítja, hogy Kádárt a kihallgatás alatt bármilyen fizikai inzultus érte volna. Az viszont igaz, hogy ezzel fenyegették. Farkas igyekezett minél inkább megalázni Kádárt, és kirívóan durván beszélt vele. Huszár szerint: „a jól megalapozott kérdéseket – ilyenek nem lévén – gorombasággal, a történeti szituáció ismeretének hiányát pedig izgága szóömlennyel próbálta helyettesíteni”.

(...)

Nagy Imre miniszterelnöksége alatt megkezdődtek a rehabilitálások és hivatalosan beismerték, hogy ártatlan elvtársakat ítélték el koholt vádakkal, a „szocialista törvényesség” megsértésével. Amikor Rákosi visszavette a teljhatalmat, ezt a beismerést már nem lehetett visszaszívni, viszont a felelősséget el kellett terelni Rákosiról és köréről. A sok bűnös közül bűnbakot kellett választani. A választás Farkas Mihályra esett, akinek Rákosi nem felejtette el, hogy 1953-54-ben Nagy Imre mellé állt. Hiába igyekezett Nagy Imre bukása után visszaállni Rákosi mellé, a sorsa megpecsételődött. Kézenfekvő volt, hogy az ÁVH vezetői közül Farkas Vladimirt emeljék ki bűnbaknak az apja mellé.

(...)

Október 5-én este váratlanul megjelent a házukban az anyósa. Amikor késő este csengettek, ő, Andics Erzsébet engedte be a letartóztatására érkezett ÁVH-s tiszteket. Nyilvánvalóan tudott arról, hogy a vejét le fogják tartóztatni, és azért ment oda, hogy a letartóztatás békés és csendes lebonyolítását biztosítsa. Egy héttel később, október 12-én letartóztatták Farkas Mihályt is.

A forradalom nem változtatott a helyzetükön. Senki nem kívánta szabadon bocsájtani őket, sem a forradalom alatt, sem a forradalom leverése után.

A forradalom alatt a Népszava újságírója azt állította, hogy Farkas Vladimir „emberek százait kínozza halálra”. A forradalom leverése után a Népszabadság névtelen újságírója nevezte ki Farkas Vladimirt valamilyen különleges főosztály vezetőjének, aki főszerepet játszott a Rajk-per előkészítésében és személyesen irányította a kínvallatásokat.

Az ÁVO-ÁVH iszonyatos bűneiért felelős vezető politikusok vagy vezetők maradtak, mint maga Kádár János, vagy szovjet emigrációban, vagy nyugdíjban töltötték el hátralévő éveiket. A magasabb rangú ávósok jelentős része a kulturális életben, kiadóknál, a sajtóban, a művészeti életben, a tévénél, a rádiónál kapott irigylésre méltó állást.

Farkas Vladimirt 1957-ben 12 év szabadságvesztésre ítélték. Négy és fél évet ült. 1960-ban amnesztiával szabadult apjával és '56-os elítéltekkel, Déry Tiborral, Donáth Ferencsel, Jánosi Ferencsel együtt.

(...)

Állítása szerint 1968 óta kereste a lehetőséget, hogy a nyilvánosság előtt beszámoljon az életéről és elszámoljon a bűneivel, de erre persze semmilyen lehetősége nem volt a pártállami diktatúra felbomlása előtt.

A nyolcvanas évek derekától két sok-sok órás, több évig húzódó életútinterjút is adott. Az egyiket Borenich Péternek. Ennek a 133 órás magnófelvételnek a felhasználásával készült el a Nincs mentség című önéletrajza, amely 1990-ben jelent meg.

A másik interjút 1987-88-ban készítette Kozák Gyula. Ennek szerkesztett változata 1988 novemberében jelent meg a Mozgó Világban, de az 1956-os Intézet honlapján is olvasható egy összefoglaló.

Ezzel egy időben a Magyar Rádió Vasárnapi Újság című műsorában is megszólalt.

Ekkortól lehetett jelen Farkas Vladimir a saját mondandójával a magyarországi nyilvánosságban (A Kapu című folyóirat például Antimemoárok címmel közölte cikksorozatát, de más írásait is megjelentethette.) Ettől kezdve az élete új értelmet nyert, illetve ekkor nyert értelmet egyáltalán. Első és egyetlen magasrangú ávós tisztként számolt be a cég működéséről és gyakorolt nyilvánosan bűnbánatot, önéletrajza címével is hirdelve, hogy Nincs mentség arra, amit tett, ami a közreműködésével történt: „Örök szégyenem, hogy felnőttként nem ismertem fel a világtörténelem e példátlan manipulációs gépezetét, és hosszú éveken át vakon szolgáltam egy olyan ügyet, amely a legnemesebb eszmék zászlaja alatt – meggyőződésem szerint – a legtöbbet vétett az emberiség ellen.” (Nincs mentség, 168.o.)

Miközben zsidó származású antifasiszta létére az általa szolgált diktatúrát nevezte a legártalmasabbnak az emberiségre nézve, sajtóközlemények és sajtóperek sorával hadakozott azok ellen a vádak ellen, amelyekkel a bűneire rálicitáltak. Már az első megjelenését is a Mozgó Világban az állításait kétségbe vonó levelek és viszonzválaszok kísérték.

Minden felkérést elfogadott, mindenkinek adott interjút, aki kért, mindenhová elment, ahova hívták. Nyilatkozott, előadott, beszélgetett. Élete utolsó évtizedében apja életét kutatta, igyekezett megérteni azt, akitől életében olyan kevés megértést és figyelmet kapott.

2002-ben, nem sokkal a 77. születésnapja után halt meg. Halálhírét végakarátának megfelelően csak a temetése után hozták nyilvánosságra.

https://hvg.hu/360/20250812_Farkas-Vladimir-1925-2002

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)